KINH NGHIỆM HƯỚNG DẪN SINH VIÊN LẬP KẾ HOẠCH TÍCH HỢP GIÁO DỤC CẢM XÚC - XÃ HỘI CHO TRẺ MẪU GIÁO 4-5 TUỔI QUA HOẠT ĐỘNG PHÁT TRIỂN VẬN ĐỘNG TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC HOA LƯ

NGUYỄN THỊ HƯƠNG LAN
BÙI HƯƠNG GIANG
ĐINH THỊ HỒNG LOAN
Khoa Sư phạm Tiểu học - Mầm non,
Trường Đại học Hoa Lư

Nhận bài ngày 20/9/2026. Sửa chữa xong 20/10/2026. Duyệt đăng 25/10/2026.

Abstract

Social-emotional education is an important component of holistic early childhood education. When planning the integration of social-emotional education into motor development activities, students majoring in Early Childhood Education often focus on motor techniques, demonstrations, and practice without clearly identifying opportunities for children to develop and demonstrate social behaviors. This article analyzes lesson plans prepared before and after instructional guidance in the Social-Emotional Education for Preschool Children course at Hoa Lu University. It highlights the authors' experience in using prompts and questions, organizing peer feedback, and guiding students toward agreement on activity design. By examining the alignment among educational objectives, learning situations, and behavioral observation criteria, the article outlines a guidance process that enables students to actively develop and refine integrated lesson plans.

Keywords: *Children aged 4–5, early childhood education students, educational planning, motor development, social-emotional education.*

1. Đặt vấn đề

Chương trình Giáo dục mầm non (GDMN) hướng đến sự phát triển toàn diện, trong đó phát triển tình cảm và kỹ năng xã hội gắn bó với các lĩnh vực khác (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2021). Với trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi, hoạt động vui chơi và phát triển vận động tạo cơ hội thực hành giao tiếp, chờ lượt, tuân thủ quy tắc, phối hợp và nhận biết cảm xúc. Những năng lực đó cần được hình thành qua trải nghiệm phù hợp với độ tuổi, không chỉ qua lời nhắc chung chung (Lương Thị Bình, Phan Lan Anh, 2015; Lương Thị Bình et al., 2020; Nguyễn Tuấn Vĩnh et al., 2025). Hoạt động phát triển vận động thuận lợi cho tích hợp: trẻ lắng nghe hiệu lệnh, phối hợp, chấp nhận kết quả và hỗ trợ bạn. Tuy nhiên, cơ hội này không tự tạo ra kết quả giáo dục; nếu kế hoạch chỉ chú ý kỹ thuật và kết quả thắng - thua, mục tiêu cảm xúc - xã hội (CX-XH) có thể chưa chuyển thành cách tổ chức cụ thể. Trong học phần Giáo dục CX-XH cho trẻ mầm non tại Trường Đại học Hoa Lư, sinh viên (SV) cần xác định hành vi xã hội trẻ sẽ thực hành, tình huống tạo cơ hội và biểu hiện để giáo viên (GV) quan sát. Bài viết phân tích kế hoạch trước và sau hướng dẫn theo chủ đề "Tết và mùa xuân", với vận động "Ném trúng đích thẳng đứng bằng một tay" và trò chơi "Đi guốc đều chân", đồng thời khái quát kinh nghiệm hướng dẫn của giảng viên.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng nhóm phương pháp nghiên cứu lý luận bao gồm: - Thu thập các tài liệu có liên quan đến bài viết; - Phân tích, so sánh, hệ thống hóa, khái quát hóa các vấn đề nghiên cứu có liên quan nhằm xây dựng cơ sở lý luận cho bài viết; - Bài viết phân tích tài liệu là sản phẩm kế hoạch giáo dục của SV và

Email: nthlan@hluv.edu.vn

đối sánh kế hoạch trước - sau hướng dẫn theo các phương diện mục tiêu, nội dung, tiến trình tổ chức và đánh giá. Phân tích định tính xác định nội dung có hoặc chưa thể hiện rõ, mức độ liên kết giữa các thành tố và những chi tiết cụ thể làm căn cứ nhận định.

Quá trình phân tích kế hoạch tập trung vào 03 tiêu chí: - Tiêu chí 1: Mục tiêu: Mức độ cụ thể, rõ ràng và phù hợp của mục tiêu giáo dục CX-XH với trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi; khả năng chuyển hóa mục tiêu thành những hành vi có thể quan sát được; *- Tiêu chí 2: Tiến trình tổ chức hoạt động:* Mức độ phù hợp của tình huống, nhiệm vụ và cách tổ chức hoạt động trong việc tạo cơ hội cho trẻ thực hành các hành vi CX-XH theo mục tiêu đề ra; *- Tiêu chí 3: Đánh giá:* Dự đoán mức độ cụ thể của các biểu hiện hành vi được xác định làm căn cứ quan sát, nhận biết sự thể hiện của trẻ và điều chỉnh cách hỗ trợ trẻ trong quá trình hoạt động.

3. Nội dung nghiên cứu

3.1. Giáo dục cảm xúc - xã hội cho trẻ mẫu giáo

Giáo dục CX-XH hỗ trợ trẻ nhận biết, diễn đạt cảm xúc, điều chỉnh hành vi, xây dựng quan hệ tích cực, giao tiếp và giải quyết tình huống xã hội. Với trẻ mầm non, nội dung cần gắn với tình huống gần gũi, khả năng phát triển và kinh nghiệm thực tế (Lương Thị Bình, Phan Lan Anh, 2015; Lương Thị Bình et al., 2020; Nguyễn Tuấn Vĩnh et al., 2025). Trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi, các biểu hiện có thể hướng đến gồm gọi tên cảm xúc, diễn đạt mong muốn, chờ lượt, tuân thủ quy tắc, phối hợp, động viên bạn và bước đầu ứng xử phù hợp khi bất đồng. Kế hoạch cần cụ thể hóa các biểu hiện này thành mục tiêu và cơ hội trải nghiệm. Lương Thị Bình và Phan Lan Anh (2015) nhấn mạnh việc tổ chức giáo dục tình cảm, kỹ năng xã hội qua hoạt động và quan hệ tương tác của trẻ. Tài liệu về lập kế hoạch giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội là cơ sở xem xét mối liên hệ giữa mục tiêu, nội dung và cách tổ chức (Lương Thị Bình et al., 2018). Vì vậy, mục tiêu "biết hợp tác" cần chuyển thành nhiệm vụ cụ thể như phối hợp theo hiệu lệnh, thống nhất cách di chuyển hoặc hỗ trợ bạn. Giáo dục CX-XH không nên chỉ xuất hiện trong lời nhắc đầu hoặc cuối hoạt động. Mục tiêu cần được lồng ghép xuyên suốt quá trình trẻ chuẩn bị, thực hiện nhiệm vụ, tương tác và nhìn lại cảm xúc, hành vi.

3.2. Tích hợp giáo dục cảm xúc - xã hội trong hoạt động phát triển vận động

Giáo dục tích hợp kết nối các mục tiêu trong quá trình tổ chức có ý nghĩa nhưng vẫn bảo đảm đặc trưng từng lĩnh vực (Nguyễn Thị Hòa, 2013). Trong hoạt động phát triển vận động, kỹ năng vận động vẫn là trọng tâm; việc tích hợp CX-XH cần xuất phát từ nhiệm vụ và các tương tác nảy sinh khi trẻ tham gia.

Khi ném trúng đích, trẻ có thể chờ lượt, quan sát, cổ vũ và ứng xử khi chưa đạt kết quả. Với trò chơi "Đi guốc đều chân", trẻ cần nghe hiệu lệnh, điều chỉnh bước đi và phối hợp. Các tình huống này tạo cơ hội thực hành hợp tác, tự điều chỉnh nếu GV chủ động thiết kế và hỗ trợ.

Tài liệu hướng dẫn tổ chức hoạt động GDMN nhấn mạnh sự phù hợp giữa mục tiêu, nội dung, phương pháp và điều kiện tổ chức (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2021; Lê Thu Hương et al., 2020). Vì vậy, kế hoạch nêu mục tiêu hợp tác nhưng không tạo nhiệm vụ phối hợp hoặc không dự kiến cách hỗ trợ tương tác thì chưa thể hiện đầy đủ tính tích hợp.

3.3. Lập kế hoạch giáo dục tích hợp và xác định tiêu chí đánh giá hành vi cảm xúc - xã hội

Lập kế hoạch giáo dục chuyển mục tiêu thành nội dung, hoạt động, phương pháp và cách đánh giá. Quan điểm giáo dục toàn diện, tích hợp, lấy trẻ làm trung tâm yêu cầu kết nối các thành tố này, đồng thời quan tâm đến đặc điểm và nhu cầu của trẻ (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2021; Lê Thu Hương et al., 2020).

Mục tiêu CX-XH cần diễn đạt theo hướng quan sát được. Những cụm từ như "biết đoàn kết" hay "phát triển tình cảm" mới mang tính định hướng; có thể cụ thể hóa thành chờ lượt với hỗ trợ phù hợp, dùng lời nói đề nghị phối hợp, cổ vũ bạn hoặc diễn đạt cảm xúc sau trò chơi.

Các tài liệu về lập kế hoạch và tổ chức hoạt động giáo dục tình cảm, kỹ năng xã hội cung cấp cơ sở cụ thể hóa mục tiêu và thiết kế hoạt động (Lương Thị Bình et al., 2018; Nguyễn Thị Mỹ Dung et al., 2021). Bài viết phân tích sản phẩm kế hoạch của SV theo ba tiêu chí: mức độ cụ thể của mục tiêu; sự liên kết giữa mục tiêu và tình huống; và mức độ rõ ràng của tiêu chí quan sát hành vi. Các tiêu chí được áp dụng thống nhất cho kế hoạch trước và sau hướng dẫn.

3.4. Phân tích kế hoạch của sinh viên và kinh nghiệm hướng dẫn của giảng viên

3.4.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- Đối tượng: Kế hoạch giáo dục bằng văn bản của SV ngành GDMN trong học phần Giáo dục CX-XH cho trẻ mầm non tại Trường Đại học Hoa Lư, tập trung vào việc lập kế hoạch tích hợp giáo dục CX-XH trong hoạt động phát triển vận động cho trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi.

- Phạm vi: Phân tích kế hoạch của nhóm SV với hoạt động phát triển vận động theo chủ đề Tết và mùa xuân, gồm vận động cơ bản: "Ném trúng đích thẳng đứng bằng một tay" và trò chơi vận động "Đi guốc đều chân"; đối chiếu kế hoạch trước và sau hướng dẫn của SV theo ba tiêu chí: mục tiêu giáo dục CX-XH, sự liên kết giữa mục tiêu với tình huống tổ chức hoạt động và tiêu chí quan sát hành vi

3.4.2. Phân tích kế hoạch của sinh viên trước khi giảng viên hướng dẫn

Kế hoạch ban đầu tập trung vào vận động "Ném trúng đích thẳng đứng bằng một tay", với trình tự chủ yếu bao gồm: GV làm mẫu, hướng dẫn cách thực hiện và tổ chức cho trẻ luyện tập. Cách xây dựng này cho thấy SV đã chú ý đến nhiệm vụ vận động và trình tự tổ chức cơ bản. Dưới góc độ tích hợp CX-XH, liên kết giữa mục tiêu và tình huống thực hành còn mờ nhạt. Các yêu cầu như đoàn kết, mạnh dạn, hợp tác hoặc chia sẻ nếu chỉ ghi ở phần mục tiêu sẽ chưa định hướng rõ cách tạo cơ hội thực hành và nhận diện biểu hiện của trẻ. Kế hoạch ban đầu chưa dự kiến đầy đủ cách hỗ trợ trẻ khi chờ lượt, thực hiện chưa thành công hoặc quan sát kết quả của bạn. Những tình huống thường xuất hiện trong vận động có thể bị bỏ qua nếu GV chỉ ưu tiên hoàn thành nhiệm vụ phát triển thể chất. Đánh giá chủ yếu chú ý kết quả động tác; giao tiếp tích cực, phối hợp, chấp nhận kết quả và diễn đạt cảm xúc chưa thành tiêu chí quan sát. Vì vậy, dù kế hoạch có thể nêu mục tiêu kỹ năng xã hội vẫn chưa chỉ rõ trẻ thực hành hành vi nào và GV hỗ trợ ra sao. Những hạn chế này phản ánh trên sản phẩm được phân tích, không đồng nghĩa SV hoàn toàn chưa hiểu giáo dục CX-XH. Vấn đề là kiến thức định hướng chưa được chuyển hóa đầy đủ thành thiết kế sư phạm cụ thể.

3.4.3. Kinh nghiệm hướng dẫn sinh viên thiết kế hoạt động tích hợp giáo dục cảm xúc - xã hội cho trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi qua hoạt động phát triển vận động

Trong sản phẩm sau hướng dẫn, kế hoạch được đặt trong lĩnh vực phát triển tình cảm - kỹ năng xã hội, đồng thời vẫn đảm bảo duy trì hoạt động phát triển vận động cho trẻ. Mục tiêu không chỉ hướng đến kỹ thuật ném trúng đích bằng một tay mà còn đề cập đến việc tham gia trò chơi, giao tiếp, chờ đến lượt, phối hợp, tuân thủ luật chơi và sắp xếp đồ dùng. Sự điều chỉnh này cho thấy định hướng tích hợp được thể hiện rõ hơn. Tuy nhiên, các mục tiêu cần được phân loại thành ba nhóm: mục tiêu vận động; mục tiêu CX-XH; và các yêu cầu hỗ trợ như chú ý, ghi nhớ hoặc giao tiếp. Việc phân loại giúp bảo đảm mục tiêu không bị dàn trải và mỗi nội dung đều có vị trí rõ ràng trong tiến trình hoạt động. Với trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi, mục tiêu CX-XH có thể được diễn đạt cụ thể như: trẻ bước đầu biết chờ đến lượt; sử dụng lời nói hoặc cử chỉ phù hợp khi phối hợp với bạn; biết cổ vũ bạn; diễn đạt cảm xúc đơn giản sau trò chơi; và tham gia chia sẻ khi có hướng dẫn. Những mục tiêu này rõ hơn các yêu cầu chung như "trẻ đoàn kết" bởi chúng gợi ra hành vi cần được tạo cơ hội thực hành. Giá trị của điều chỉnh không chỉ ở việc bổ sung mục tiêu mà còn ở định hướng tổ chức. Mục tiêu cụ thể giúp SV lựa chọn tình huống, dự kiến lời nói của GV và xác định tiêu chí quan sát. Tuy nhiên, mục tiêu viết rõ hơn chưa có nghĩa trẻ đã đạt được; thay đổi mới thể hiện ở thiết kế kế hoạch.

a. Hướng dẫn sinh viên thiết kế tình huống thực hành: Kế hoạch sau hướng dẫn sử dụng chủ đề "Tết và mùa xuân", hình thức hội thi "Vui hội mừng xuân" và hai đội "Hoa đào", "Hoa mận". Bối cảnh này tạo mạch tổ chức thống nhất, giúp trẻ tham gia vào một hoạt động có chủ đề thay vì thực hiện bài tập vận động tách rời.

Ở phần ổn định, lời dẫn và hiệu lệnh giúp trẻ chú ý, phản hồi và tham gia tập thể. Khi chuyển đội hình, GV có thể hướng dẫn trẻ di chuyển an toàn, quan sát bạn và thực hiện yêu cầu chung; lúc chờ lượt, khuyến khích trẻ cổ vũ thay vì chen lấn.

Tổ chức theo đội khi luyện tập vận động cơ bản "Ném trúng đích thẳng đứng bằng một tay" tạo tình

huống để trẻ quan sát bạn và ứng xử khi chưa thành công. Nếu chỉ nhấn mạnh ném trúng đích đúng kĩ thuật để nhận thưởng, trẻ dễ tập trung vào thắng - thua. GV nên ghi nhận sự nỗ lực, tuân thủ quy tắc và cách cổ vũ bạn để mở rộng cơ hội thực hành hành vi xã hội.

Trò chơi vận động "Đi guốc đều chân" có tiềm năng tích hợp rõ hơn vì yêu cầu trẻ phối hợp bước đi theo nhóm và lắng nghe hiệu lệnh. GV có thể gợi hỏi: "Đội mình cần làm gì để các bạn cùng bước được?" hoặc "Khi bạn chưa theo kịp, chúng mình có thể giúp bạn như thế nào?". Những câu hỏi này gắn trực tiếp với nhiệm vụ vận động và hướng trẻ đến việc nhận biết vai trò của sự phối hợp.

Tuy nhiên, trò chơi cần được điều chỉnh theo khả năng của trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi. Kế hoạch phải bảo đảm dụng cụ phù hợp, không gian bằng phẳng, khoảng cách an toàn và số lượng trẻ tham gia mỗi lượt hợp lý. GV cần dự kiến phương án hỗ trợ khi trẻ mất nhịp hoặc gặp khó khăn, tránh để áp lực thi đua lấn át mục tiêu giáo dục. Tích hợp CX-XH phải đi cùng yêu cầu an toàn và bảo đảm cơ hội tham gia cho mọi trẻ.

b. Hướng dẫn sinh viên lựa chọn bối cảnh, môi trường và phương tiện giáo dục: Kế hoạch sau hướng dẫn sử dụng các yếu tố trang trí gắn với chủ đề mùa xuân như hoa đào, hoa mai, cây cối, bánh chưng gù, cây nêu và hình ảnh lễ hội vùng cao. Tên đội, âm nhạc, tiếng trống hội và dụng cụ vận động góp phần tạo bối cảnh cho hoạt động. Môi trường có thể hỗ trợ trẻ nhập vai và duy trì hứng thú nhưng giá trị giáo dục không nằm ở số lượng đồ dùng hay mức độ trang trí mà ở sự gắn kết với mục tiêu. Nếu phương tiện chỉ tạo không khí, không hỗ trợ nhiệm vụ hoặc tương tác, tác dụng tích hợp sẽ hạn chế. Mặt khác, khi lựa chọn yếu tố văn hóa để khai thác, SV cần kiểm tra tính xác thực của thông tin, tránh khái quát hóa ý nghĩa văn hóa khi chưa có nguồn phù hợp. Những nội dung như trò chơi ném còn có thể được sử dụng làm bối cảnh giáo dục nhưng cần giới thiệu thận trọng, tôn trọng sự đa dạng văn hóa và phân biệt giữa nội dung văn hóa với yêu cầu vận động. Đồng thời môi trường không nên tạo áp lực quá lớn về thi đua. Trẻ chưa thành công cần được thử lại; GV ghi nhận nỗ lực và hành vi hỗ trợ bạn của trẻ. Cách tổ chức nên bảo đảm quan điểm lấy trẻ làm trung tâm (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2021; Lê Thu Hương et al., 2020).

c. Hướng dẫn sinh viên đặt câu hỏi gợi mở về cảm xúc và hành vi

Kế hoạch sau hướng dẫn bổ sung các câu hỏi như: "Các con vừa được chơi trò chơi gì?", "Qua trò chơi này các con cảm thấy thế nào?" và "Qua phần thi này thì các con rút ra được kinh nghiệm gì khi chơi trò chơi?". Những câu hỏi này mở rộng sự chú ý từ việc ghi nhớ tên trò chơi sang trải nghiệm và suy nghĩ của trẻ. Câu hỏi về cảm xúc giúp trẻ nhận diện và diễn đạt trạng thái: vui khi ném trúng, thất vọng khi chưa đạt hoặc lo lắng trước trò chơi mới. GV cần chấp nhận sự khác biệt, không áp đặt tất cả trẻ phải có cùng cảm xúc. Câu hỏi về kinh nghiệm sau trò chơi vận động có thể được cụ thể hóa thành: "Khi chờ đến lượt, con đã làm gì?", "Điều gì giúp đội mình bước cùng nhịp?" hoặc "Nếu bạn chưa ném trúng, con có thể nói gì để động viên bạn?". Các câu hỏi này giúp trẻ liên hệ trải nghiệm với hành vi và bước đầu lựa chọn cách ứng xử phù hợp. Tình huống chia sẻ quà sau hoạt động cũng có thể mở rộng nội dung giáo dục sang sự quan tâm đến người khác. Tuy nhiên, GV cần tránh biến chia sẻ thành yêu cầu bắt buộc hoặc tạo áp lực để trẻ phải đồng ý. Thay vào đó, nên khuyến khích trẻ trao đổi về các cách giúp đỡ phù hợp và giải thích rằng việc chia sẻ cần xuất phát từ sự tự nguyện, tôn trọng người nhận.

Ý nghĩa của câu hỏi không chỉ nằm ở việc bổ sung lời thoại vào giáo án mà ở chỗ giúp SV dự kiến cách hỗ trợ trẻ gọi tên cảm xúc, nhìn lại hành vi và suy nghĩ về cách ứng xử với bạn. Khi hướng dẫn, giảng viên yêu cầu SV làm rõ mục đích, thời điểm sử dụng câu hỏi và cách trẻ có thể trả lời bằng lời nói, cử chỉ hoặc biểu hiện phù hợp với lứa tuổi.

3.4.4. Đối sánh sản phẩm kế hoạch của sinh viên trước và sau khi giảng viên hướng dẫn

Bảng 1: Đối sánh sản phẩm kế hoạch giáo dục của SV trước và sau hướng dẫn

Phương diện	Trước hướng dẫn	Sau hướng dẫn	Ý nghĩa điều chỉnh
Mục tiêu	Chủ yếu tập trung vào nhiệm vụ vận động	Bổ sung các mục tiêu giao tiếp, chờ lượt, phối hợp và chia sẻ	Làm rõ hơn định hướng tích hợp
Bối cảnh tổ chức	Tiến trình xoay quanh làm mẫu và luyện tập	Tổ chức theo chủ đề "Tết và mùa xuân", hình thức hội thi	Tạo bối cảnh cho tương tác xã hội

Tình huống tương tác	Chưa mô tả rõ cơ hội thực hành hành vi xã hội	Có tình huống chờ lượt, cổ vũ và phối hợp	Chuyển cơ hội tiềm ẩn thành nội dung dự kiến
Trò chơi	Trọng tâm ở bài tập vận động cơ bản	Bổ sung "Đi guốc đều chân"	Tạo thêm cơ hội thực hành phối hợp
Phản hồi sau hoạt động	Chưa thể hiện rõ việc trao đổi cảm xúc	Có câu hỏi về cảm xúc và kinh nghiệm	Mở rộng sự chú ý đến trải nghiệm của trẻ
Đánh giá	Chủ yếu chú ý kết quả động tác	Có cơ sở để bổ sung tiêu chí hành vi xã hội	Tạo tiền đề cho đánh giá quá trình

Bảng 1 cho thấy thay đổi rõ nhất nằm ở cấu trúc thiết kế. Kế hoạch sau hướng dẫn dự kiến nhiều tình huống tương tác, mở rộng trao đổi và tạo cơ sở xem xét hành vi xã hội. Chất lượng kế hoạch không chỉ ở việc đủ các bước mà còn ở khả năng chuyển mục tiêu thành trải nghiệm có chủ đích. Sản phẩm kế hoạch trước của SV điều chỉnh chưa đồng đều: một số mục tiêu còn khái quát, tiêu chí quan sát chưa thành hệ thống và hình thức thi đua vẫn có thể khiến trẻ chú trọng thắng - thua. Vì vậy, sản phẩm sau hướng dẫn cho thấy bước chuyển sang thiết kế chú ý hơn đến trải nghiệm CX-XH, tuy nhiên sản phẩm cũng chưa phải kế hoạch hoàn thiện tuyệt đối.

3.4.5. Xây dựng tiêu chí quan sát hành vi cảm xúc - xã hội của trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi

Để bảo đảm sự thống nhất giữa mục tiêu và đánh giá, SV cần chuyển những yêu cầu như "trẻ biết hợp tác" hoặc "trẻ biết chia sẻ" thành biểu hiện có thể quan sát trong bối cảnh hoạt động.

Bảng 2: Tiêu chí quan sát hành vi CX-XH ở trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi

Mục tiêu	Biểu hiện có thể quan sát	Tình huống	Hướng hỗ trợ
Chờ đến lượt	Trẻ chờ ở vị trí quy định, không tự ý chen lên; có thể cần nhắc nhở	Lần lượt ném trúng đích trong thực hiện vận động cơ bản	Nhắc ngắn gọn, chỉ vị trí chờ và ghi nhận sự cố gắng
Giao tiếp tích cực	Trẻ dùng lời nói hoặc cử chỉ phù hợp để cổ vũ, đề nghị hoặc trao đổi	Bạn thực hiện vận động, nhóm chuẩn bị chơi	Làm mẫu câu nói đơn giản, khuyến khích trẻ diễn đạt bằng lời
Phối hợp	Trẻ chú ý hiệu lệnh, điều chỉnh bước đi theo nhóm	Trò chơi vận động "Đi guốc đều chân"	Gợi hỏi cách phối hợp, giảm độ khó khi cần
Nhận diện cảm xúc	Trẻ bước đầu gọi tên hoặc biểu đạt trạng thái của mình	Khởi động/Bài tập phát triển chung/vận động cơ bản hoặc lượt chơi cuối trò chơi vận động	Hỏi câu ngắn, chấp nhận nhiều cách biểu đạt
Quan tâm đến bạn	Trẻ đưa ra lời động viên hoặc nêu cách giúp đỡ bạn	Khi bạn gặp khó khăn	Gợi ý hành vi hỗ trợ cụ thể, tránh áp đặt cảm xúc
Tuân thủ quy tắc	Trẻ thực hiện hiệu lệnh và sử dụng dụng cụ theo hướng dẫn	Trong tiến trình hoạt động	Nhắc lại quy tắc, kiểm tra trẻ đã hiểu yêu cầu

Khung tiêu chí trong bài viết được đề xuất trên cơ sở phân tích kế hoạch sản phẩm của SV trong quá trình giảng dạy và các tài liệu về giáo dục tình cảm, kỹ năng xã hội (Lương Thị Bình, Phan Lan Anh, 2015; Lương Thị Bình et al., 2018, 2020; Nguyễn Thị Mỹ Dung et al., 2021; Nguyễn Tuấn Vĩnh et al., 2025). Các tiêu chí là gợi ý giúp SV hoàn thiện kế hoạch, không phải kết quả quan sát thực tế trẻ. Tiêu chí giúp SV xác định hành vi cần tạo cơ hội thực hành và cách hỗ trợ. Khi quan sát cần tính đến bối cảnh, đặc điểm cá nhân và mức độ hỗ trợ; không nên kết luận, đánh giá mức độ phát triển CX-XH của trẻ từ một lần xuất hiện hành vi.

Tiêu chí quan sát còn giúp SV dự kiến cách điều chỉnh tổ chức: nếu trẻ khó chờ lượt, có thể thay đổi vị trí hoặc giảm thời gian chờ; nếu nhóm chưa phối hợp, GV làm mẫu cách thống nhất nhịp hoặc giảm số trẻ mỗi lượt. Đánh giá vì vậy trở thành căn cứ hỗ trợ giáo dục, không chỉ phân loại kết quả (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2021; Lê Thu Hương et al., 2020).

3.5. Quy trình hướng dẫn sinh viên lập kế hoạch tích hợp giáo dục cảm xúc - xã hội

Từ thực tiễn giảng dạy và trường hợp được phân tích, bài viết khái quát quy trình 6 bước. Giảng viên điều chỉnh câu hỏi và hỗ trợ theo mức độ chủ động của từng nhóm SV.

Bước 1: Phân tích kế hoạch hiện có: SV chỉ ra mục tiêu phát triển vận động, trình tự tổ chức và nội dung CX-XH đã thể hiện; các SV khác nhận xét dựa trên kế hoạch chi tiết cụ thể.

Bước 2: Làm rõ mục tiêu giáo dục CX-XH cho trẻ qua hoạt động: Giảng viên hỏi "Trẻ có thể làm gì hoặc nói gì để thể hiện năng lực CX-XH?". Từ đó SV đề xuất, nhận xét tính phù hợp với trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi và thống nhất mục tiêu trọng tâm.

Bước 3: Thiết kế cơ hội thực hành: SV đề xuất tình huống từ nhiệm vụ phát triển vận động như chờ lượt, cổ vũ hoặc phối hợp. Giảng viên yêu cầu SV phân tích tình huống cụ thể sẽ tạo cơ hội thực hành rõ ràng và khả thi nhất.

Bước 4: Phát triển ý tưởng tổ chức cho SV: Các em trình bày cách bố trí đội hình, không gian, đồ dùng, cách đặt tên trò chơi và đặt câu hỏi. Giảng viên cùng cả lớp SV xem xét mức độ phù hợp mục tiêu, lứa tuổi, an toàn và hứng thú; phương án chưa phù hợp được điều chỉnh qua trao đổi.

Bước 5: Xác định biểu hiện cần quan sát: Giảng viên hỏi "Dựa vào đâu biết trẻ có cơ hội thực hành mục tiêu giáo dục CX-XH?". SV chuyển mục tiêu thành biểu hiện như chờ tại vị trí, động viên bạn hoặc điều chỉnh bước đi theo nhóm, đồng thời dự kiến cách hỗ trợ.

Bước 6: Nhận xét và hoàn thiện: Nhóm SV trình bày bản chỉnh sửa, các nhóm SV khác nêu ưu điểm và nội dung hạn chế cần làm rõ. Giảng viên tổng hợp, đánh giá về mối liên hệ giữa mục tiêu, tình huống, câu hỏi hỗ trợ và tiêu chí quan sát; SV hoàn thiện kế hoạch và giải thích thay đổi.

Quy trình duy trì đối thoại sư phạm có định hướng. Giảng viên cung cấp câu hỏi và tiêu chí để SV tự phân tích, đồng thời khái quát và đánh giá kiến thức chuyên môn ở cuối mỗi lượt trao đổi. Nhờ đó, ý tưởng sáng tạo gắn với mục tiêu giáo dục, còn nhận xét của SV khác trong lớp học giúp kiểm tra tính logic và khả thi.

4. Kết luận

Phân tích kế hoạch của SV trước và sau hướng dẫn trong học phần Giáo dục CX-XH cho trẻ mầm non tại Trường Đại học Hoa Lư cho thấy cần hỗ trợ SV kết nối mục tiêu, tình huống tổ chức và tiêu chí quan sát khi tích hợp giáo dục CX-XH vào hoạt động phát triển vận động cho trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi. Kinh nghiệm giảng dạy của tác giả cho thấy nên khuyến khích SV tự phân tích kế hoạch, trả lời câu hỏi gợi mở, nhận xét phương án của bạn và đề xuất ý tưởng sáng tạo; giảng viên giữ vai trò dẫn dắt, đặt câu hỏi tiếp nối, cùng lớp cân nhắc tính phù hợp và chốt lại nguyên tắc thiết kế. Chủ đề "Tết và mùa xuân", trò chơi vận động "Đi guốc đều chân", tình huống chờ lượt và phối hợp, cùng câu hỏi về cảm xúc có thể tạo cơ sở để kế hoạch chú ý rõ hơn đến giao tiếp, hợp tác và nhận diện cảm xúc. SV cần cụ thể hóa mục tiêu thành hành vi phù hợp độ tuổi, thiết kế tình huống tương ứng và xác định tiêu chí quan sát. Quy trình hướng dẫn cần vận dụng linh hoạt theo nội dung hoạt động, độ tuổi của trẻ và năng lực thiết kế của SV. Đánh giá kế hoạch dựa trên sự thống nhất giữa mục tiêu, tổ chức hoạt động và tiêu chí quan sát hành vi nhằm nâng cao năng lực lập kế hoạch tích hợp. Đây là cơ sở điều chỉnh phương pháp hướng dẫn, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo GV mầm non tại Trường Đại học Hoa Lư.

Tài liệu tham khảo

Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021). *Thông tư số 01/VBHN-BGDĐT ngày 13/4/2021 ban hành Chương trình giáo dục mầm non*.

Lê Thu Hương, Trần Thị Ngọc Trâm, Lê Thị Ánh Tuyết (đồng chủ biên, 2020). *Hướng dẫn tổ chức thực hiện Chương trình Giáo dục mầm non (nhà trẻ 3-36 tháng tuổi; mẫu giáo bé 3-4 tuổi; mẫu giáo nhỡ 4-5 tuổi; mẫu giáo lớn 5-6 tuổi)*. NXB Giáo dục Việt Nam.

Lương Thị Bình, Phan Lan Anh (2015). *Các hoạt động giáo dục tình cảm và kĩ năng xã hội cho trẻ mầm non*. NXB Giáo dục Việt Nam.

Lương Thị Bình, Cao Thị Hồng Nhung, Nguyễn Thị Thu Hạnh, Phan Vũ Quỳnh Nga, Đinh Thanh Hương (2018). *Lập kế hoạch giáo dục phát triển tình cảm và kĩ năng xã hội cho trẻ mầm non*. NXB Giáo dục Việt Nam.

Lương Thị Bình, Cao Thị Hồng Nhung, Nguyễn Thị Thu Hạnh (2020). *Giáo dục phát triển tình cảm và kĩ năng xã hội cho trẻ 3-4 tuổi, 4-5 tuổi, 5-6 tuổi*, NXB Giáo dục Việt Nam.

Nguyễn Thị Hòa (2013). *Giáo trình Giáo dục tích hợp ở bậc học mầm non*. NXB Đại học Sư phạm Hà Nội.

Nguyễn Thị Mỹ Dung, Cao Thị Hồng Nhung, Nguyễn Thị Thu Hạnh (2021). *Giáo án tổ chức hoạt động giáo dục phát triển tình cảm kĩ năng xã hội cho trẻ 24-36 tháng, 3-4 tuổi, 4-5 tuổi, 5-6 tuổi,* NXB Giáo dục Việt Nam.

Nguyễn Tuấn Vĩnh (chủ biên), Nguyễn Phước Cát Tường, Nguyễn Ngọc Quỳnh Anh (2025). *Giáo trình Giáo dục cảm xúc - xã hội cho trẻ mầm non.* NXB Đại học Huế.